

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Камелия Вунова – Нарлева

Висше Военноморско училище „Н. Й. Вапцаров” Варна

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”

научна специалност „Организация и управление извън сферата

на материалното производство”

Автор на дисертационния труд: ФУАД МОХАМАД КАСЕМ

Тема на дисертационния труд: „ПРЕВЕНЦИЯ НА КОРУПЦИЯТА В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР НА РЕПУБЛИКА ЛИВАН (АДМИНИСТРАТИВНО - УПРАВЛЕНСКИ АСПЕКТИ)

Научен ръководител: доц. д-р ИВО СТАМБОЛИЙСКИ

Настоящото становище е изготвено въз основа на Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” № 810 от 31.10.2025 г и в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ) и Наредбата за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“ на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“.

1. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационното изследване на г-н Фуад Мохамад Касем на тема: „Превенция на корупцията в публичния сектор на Република Ливан (административно-управленски аспекти)” (Prevention of the corruption in the public sector of the Lebanese Republic (administrative and managerial aspects) представлява сериозно и самостоятелно научно изследване с ясно изразена приложна насоченост. Авторът демонстрира задълбочено познаване на съвременните управленски теории и способност да ги адаптира към специфичния публичен сектор на Република Ливан. Постигнатите резултати имат теоретична и практическа стойност за науката и управленската практика в публичния

сектор. Приложени са актуални научни методи и подходи от автора - смесен подход, комбиниращ качествени методи като интервюта и казуси с количествен анализ на данни от проучвания и съществуващи индекси за корупция. Подобен емпиричен подход гарантира всеобхватен, многомерен и критичен анализ на корупцията в Ливан. В допълнение, методологичната рамка е структурирана така, че да отразява сложния характер на корупцията и нейното многолико взаимодействие с правни, институционални, етични, културни и социално-икономически фактори.

В структурно отношение, дисертационният труд е разработен в съответствие с разпоредбите на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ. Състои се от въведение, изложение, заключение, набор от литературни и информационни източници. В дисертационния труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор” са открити авторската, критична позиция, практическата приложимост на направените предложения и приносите на изследователя, в областите, по които той работи. Те се базират на съвременни и значими теоретични и емпирични анализи относно съществуващото положение на корупционната практика в публична среда в съответствие със съществуващата национална нормативно-правна система и възможностите за нейното оптимизиране.

Първа глава на дисертационния труд е посветена на състоянието на теорията и практиката на корупцията в публичната сфера. Извършен е сериозен теоретичен анализ на законодателството, както на международните, така и националните рамки, насочени към борба с корупцията. Изяснява се как корупцията е определена от правна гледна точка и предизвикателствата, свързани с прилагането на антикорупционни мерки. Подчертават се подробно видовете корупция, както и ролята на независимите антикорупционни органи, правните системи и международните конвенции за справяне с широко разпространените ефекти на корупцията.

Във втора глава се проучват и анализират най-общо глобалните правни рамки и съвместните усилия, установени за борба с корупцията. Тази глава проследява еволюцията на правните рамки, оценява тяхната ефективност и идентифицира предизвикателствата, пред които е изправена глобалната борба срещу корупцията. В тази част е проучен задълбочено и опитът на редица държави в борбата с корупцията – Швейцария, Малайзия, Сингапур, Литва и др.

В трета глава са анализирани подробно административните и управленските измерения на корупцията в публичния сектор на Ливан. Изследвана е дълбоко вкоренената природа на корупцията, която се подхранва от клиентелизъм, разпределение на властта и редица други социални, културни и икономически фактори и предпоставки.

2. Приносни аспекти на дисертационния труд

В дисертационния труд се открояват редица приносни аспекти, *от които три с особена важност.*

- *Първият* е свързан с актуалността на темата. Дисертационното изследване е посветено най-общо на дълбоко вкоренения проблем с корупцията в ливанския публичен сектор, в страна, която е изправена пред продължителна политическа нестабилност и предизвикателства в управлението. Корупцията в Ливан подкопава доверието на обществото, нарушава ефективното разпределение на ресурсите. Корупцията в Ливан, както и в други точки на света, засилва неефективността в критични сектори като здравеопазване, образование, социална среда, духовност, култура.
- *Вторият* е свързан с методическите основи за извършеното дисертационно изследване. Дисертационният труд на н Фуад Мохамад Касем проучва теоретичните основи на корупцията, като по този път са идентифицирани специфични управленски дефицити в ливанската правна и културна система – *липса на централизирана база данни, дублиране на функции*. Разработена е авторова изследователска методика, базирана на съчетание от качествени и количествени инструменти (анкети, интервюта, статистически тестове и факторен анализ), която може да се прилага и адаптира към нови институционални предизвикателства.
- *Третият аспект* е свързан с практическата полезност на дисертационния труд. Изследванията в дисертацията в практически план са концентрирани върху разработване на практическа рамка за справяне с корупционните практики, включваща критерии за ефективност, стратегически насоки и управленски механизми за подобряване на отчетността и прозрачността. Дисертационният труд, в това отношение, е системно и иновативно изследване върху управлението на публичната среда в Ливан, което открива възможности за сравнителни анализи и моделиране на добри практики в държави с преходни икономики.

3. Препоръки за бъдещи научни изследвания

Бъдещите изследвания на автора, могат да бъдат съобразени и усъвършенствани със следните препоръки от теоретичен и приложен характер.

- Изследователската рамка е добре структурирана, но може да бъде усъвършенствана чрез по-ясна диференциация между управленските, институционалните и културните (най-слабо застъпените) измерения на проблема. Полезно за бъдещите изследвания на автора е и да се проучи в емпиричен план релацията между управлението на публичните активи и устойчивото развитие, особено в контекста на социалните и екологичните измерения на публичната политика.
- Авторът демонстрира отлична теоретична подготовка, но понятийният апарат може да бъде доразвит чрез включване на съвременни теми, свързани с *дигитализацията, устойчивото управление на публични активи и публично предприемачество*, които биха обогатили теоретичния и в последствие, емпиричния анализ. Възможно е и по-критично сравнение между западните модели на управление и реалната институционална, публична среда в Ливан, за да се избегне бъдещ механичен трансфер на концепции по повод на корупцията.

4. Заключение

Като отчитам изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ) и Наредбата за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“ на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, смятам, че дисертационният труд на Фуад Мохамад Касем на тема: „Превенция на корупцията в публичния сектор на Република Ливан (административно-управленски аспекти)“ съдържа теоретични и приложни приноси, които отговарят за придобиване на научна степен „доктор“.

19. 11. 2025

Варна

Подпис:

Доц. д-р Камелия Вили Вунова – Нарлева